

Фінанси, облік, аудит та оподаткування

Finance, accounting, audit and taxation

DOI: [10.26565/2786-4995-2024-4-03](https://doi.org/10.26565/2786-4995-2024-4-03)

УДК:336.011

Азаренкова Галина

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій
ННІ "Каразінський банківський інститут"
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна
e-mail: azarenkova.g.m@gmail.com
ORCID ID: [0000-0003-0101-2989](https://orcid.org/0000-0003-0101-2989)

Вепрецька Софія

здобувач вищої освіти, другий (магістерський) рівень вищої освіти
ННІ «Каразінський банківський інститут»
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна
e-mail: vepretska2019.8842207@student.karazin.ua
ORCID ID: [0009-0009-7559-8514](https://orcid.org/0009-0009-7559-8514)

Система забезпечення фінансової безпеки підприємства

Анотація. Метою даного дослідження є ретроспективний та поточний аналіз наукових публікацій з питань управління системи забезпечення фінансової безпеки підприємства її оптимізації, удосконалення на міжнародному рівні на основі використання наукометричної бази Scopus, сформування мапи взаємозв'язків з іншими науками та лексемами та кластерних мап з використанням інструменту VOSviewer v.1.6.15. Основний акцент дослідження спрямований на виявлення взаємозв'язків між ключовими поняттями "фінансова безпека", "фінанси" та "система фінансової безпеки", а також на визначення їх теоретико-методологічних основ в контексті діяльності підприємства. Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення системи фінансової безпеки підприємств та її інтеграції в загальну систему корпоративного управління. Висновки дослідження акцентують увагу на необхідності дотримання законодавчих вимог та етичних стандартів у фінансовій сфері. Крім того, результати можуть сприяти формуванню нових підходів до розробки стандартів фінансової безпеки, що забезпечить стабільність та надійність підприємств в умовах змінного економічного середовища.

Ключові слова: фінансова безпека, фінансова діяльність, фінансова стійкість, наукометричний аналіз, Scopus, бібліометричний аналіз, стратегія управління ризиками.

Формули: 0; рис.: 10; табл.: 2; бібл.: 10.

Для цитування: Азаренкова Г., Вепрецька С. Система забезпечення фінансової безпеки підприємства. Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку. №4(15) 2024. С. 32-42. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2024-4-03>

Вступ. В умовах сучасного динамічного розвитку економіки та конкуренції на ринку, фінансова безпека підприємства є особливим елементом, вона забезпечує стабільний розвиток та ефективне функціонування. Включає в себе здатність підприємства своєчасно та в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання, підтримувати оптимальний рівень ліквідності, забезпечувати достатній рівень прибутковості та стійкості до фінансових ризиків. На сьогодні не існує одного класичного загальноновживаного поняття, яке чітко та з усіх боків надає визначення фінансової безпеки підприємства, бо поняття є багатограним аспектом в управлінні бізнесом. Дана економічна проблематика на сьогоднішній день знаходить в пошуках єдиного тлумачення поняття.

Літературний огляд. Теоретичні аспекти системи забезпечення фінансової безпеки підприємства активно розглядаються як у вітчизняних, так і міжнародних дослідженнях. Серед робіт на дану тематику можна виділити дослідження таких авторів, як Т. Б. Кузенко, Н. В. Сабліна, Сердюков К.Г., Головченко Ю.В., О. І. Барановський, а також міжнародні дослідження авторів, таких як Chelli M. та Himick D. (2024), Huang S.-Y., Wang T., Huang Y.-T. та Yeh T.-N. (2024), Zwolak J. (2022).

Зокрема, у своїй роботі Chelli та Himick (2024) досліджують зв'язок між фінансовою та житловою грамотністю, що розширює наше розуміння фінансової безпеки через нові соціально-економічні аспекти. Також варто відзначити дослідження Huang et al. (2024), які акцентують увагу на інформаційній безпеці в мобільних платіжних системах. Це піднімає важливу для сучасного бізнесу проблему, зокрема зростаючого ризику, пов'язаного з цифровими фінансовими інструментами. Дослідження, що стосуються українського контексту, також мають велике значення в аналізі фінансової безпеки, особливо враховуючи специфічні економічні та політичні умови. Наприклад, праці Докієнко Л.В. та співавторів (2021) роблять важливий внесок у розуміння методів оцінки фінансової безпеки в агропромисловому секторі. Це надає цінний емпіричний матеріал для підприємств, що працюють у нестабільних економічних умовах.

Таким чином, огляд літератури охоплює як теоретичні підходи до фінансової безпеки підприємств, так і практичні рішення, що відображають сучасні виклики та ризики, пов'язані з управлінням фінансами в умовах глобальної економіки. Це дозволяє сформувати широкую базу для подальшого дослідження та аналізу.

Мета, завдання та методи дослідження. Метою даного дослідження є ретроспективний та поточний аналіз наукових публікацій з питань управління системи забезпечення фінансової безпеки підприємства її оптимізації, удосконалення на міжнародному рівні на основі використання наукометричної бази Scopus, сформувати мапу взаємозв'язків з іншими науками та лексемами та кластерних мап з використанням інструменту VOSviewer v.1.6.15. Одним із головних завдань цього дослідження є вивчення теоретичних аспектів фінансової безпеки в системі корпоративного управління підприємством, а також уточнення та вдосконалення її визначення. Для досягнення цих цілей здійснюється детальний аналіз наукометричної бази Scopus, що включає побудову мапи взаємозв'язків між фінансовою безпекою та іншими науковими дисциплінами і лексемами. Додатково створюються кластерні моделі з використанням програмного забезпечення VOSviewer v.1.6.19.

Результати. Фінансова безпека підприємства є однією з ключових умов його стабільного функціонування та розвитку в умовах динамічного ринкового середовища. Вона забезпечує здатність підприємства своєчасно і в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання, зберігати фінансову стійкість та уникати ризиків, пов'язаних з непередбачуваними економічними змінами. Фінансова безпека також відіграє важливу роль у підтримці конкурентоспроможності підприємства та його довгострокової життєздатності.

Бібліометричний аналіз наукових публікацій здійснювався у такій логічній послідовності: контент-аналіз наукових публікацій вітчизняних вчених; аналіз публікацій

наукометричної бази Scopus; аналіз напрямків дослідження; встановлення перспективних напрямів дослідження обраної проблеми; визначення тенденцій; розробка мапи взаємозв'язків понять «фінансова безпека» за допомогою бібліометричного аналізу VOSviewer v.1.6.15.

По-перше, автором було проведено контент-аналіз вітчизняних науковців та вичленено трактування лексеми «фінансова безпека» та отримано такі результати:

Таблиця 1. Порівняльна таблиця визначень поняття «фінансова безпека» вітчизняними авторами
Table 1. Comparative table of definitions of the concept of 'financial security' by domestic authors.

Автор	Визначення
Т. Б. Кузенко Н. В. Сабліна	Фінансова безпека підприємства – це стан ефективного використання ресурсів і наявних 14 ринкових можливостей, що дозволяє підприємству уникнути внутрішніх та зовнішніх загроз і забезпечує йому сталий розвиток на ринку, відповідно до вибраної місії.
Сердюков К.Г., Головченко Ю.В.	Фінансова безпека підприємства – складова економічної безпеки підприємства, стан, який забезпечує захищеність від можливих фінансових витрат і попередження банкрутства, а також дає можливість реалізувати свою місію.
О.І. Барановський	Фінансова безпека являє собою надзвичайно складну багаторівневу систему, яка охоплює: фінансову безпеку окремого громадянина, домашніх господарств, населення, підприємців, організацій тощо.
Корнієнко Т.О.	Фінансової безпеки підприємства – це важлива складова економічної безпеки, суть якої полягає в здатності забезпечити ефективне використання ресурсів підприємства під впливом зовнішніх та внутрішніх загроз.
О. В. Чеберяко, М. А. Кривовяз	Система забезпечення фінансової безпеки підприємства як сукупність взаємопов'язаних елементів, підсистем, фінансових інструментів, важелів, методів та заходів, що спрямовані на своєчасне виявлення та нейтралізацію кризових явищ, забезпечення стабільної і ефективної діяльності.

Джерело: побудовано авторами на підставі [1, 2, 3,4]

Source: compiled by the authors based on [1, 2, 3, 4]

Під час збору даних для побудови порівняльної таблиці було виявлено, що до даного поняття важко підібрати чітке визначення по ряду причин: багатогранність поняття, специфіка галузей до яких може застосовуватися поняття та постійні зміни в економічних умовах, законодавстві, фінансових ринках та технологіях вимагають адаптації підходів до визначення фінансової безпеки. Це перешкоджає якісному аналізу публікацій, порівнянню та систематизації даних, підвищує кількість використаного часу на обробку даних.

Отже, попри значну кількість наукових досліджень з цієї теми, можна зробити висновок, що єдиного теоретичного наукового підходу до визначення поняття «фінансова безпека» серед вітчизняних науковців не існує, також відсутність єдиної інформаційно-аналітичної платформи відіграє свою роль. Виходячи з цього, є необхідність зробити ґрунтовне дослідження іноземних вчених та їх праць в даній тематиці.

Тож, по-друге, було проведено аналіз публікацій наукометричної бази Scopus, в якій при пошуку за ключовими словами «financial security» в результаті було отримано 8373 наукових публікацій у період з 1966 по 2023 рік. У період з 2014 по 2023 роки - 4985 публікацій. Даний результат підтверджує актуальність обраної теми дослідження. Інтерес до даної тематики почав набирати найвищу актуальність з 2019 по 2023, пік графіка ми можемо бачити саме у 2023 році.

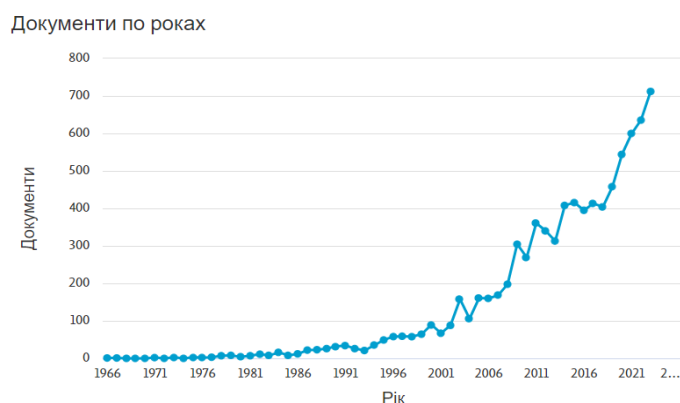

Рис.1 – Динаміка наукових публікацій за вибіркою «financial security» 1966-2023pp.
Figure 1 – Dynamics of scientific publications on the topic "financial security" from 1966 to 2023.
Джерело: отримано за авторським запитом у міжнародній наукометричній базі Scopus
Source: obtained from the international scientometric database Scopus upon the author's request.

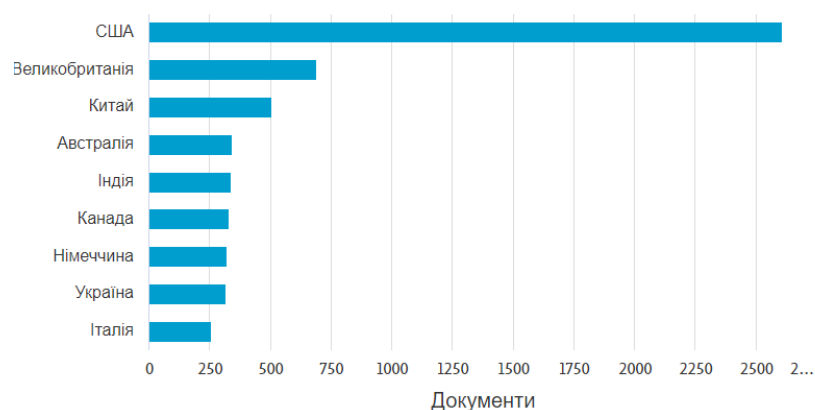

Рисунок 2 – Динаміка країн-лідерів наукових публікацій за вибіркою «financial security» 1966-2023pp.
Figure 2 – Dynamics of leading countries in scientific publications on the topic "financial security" from 1966 to 2023.
Джерело: отримано за авторським запитом у міжнародній наукометричній базі Scopus
Source: obtained from the international scientometric database Scopus upon the author's request.

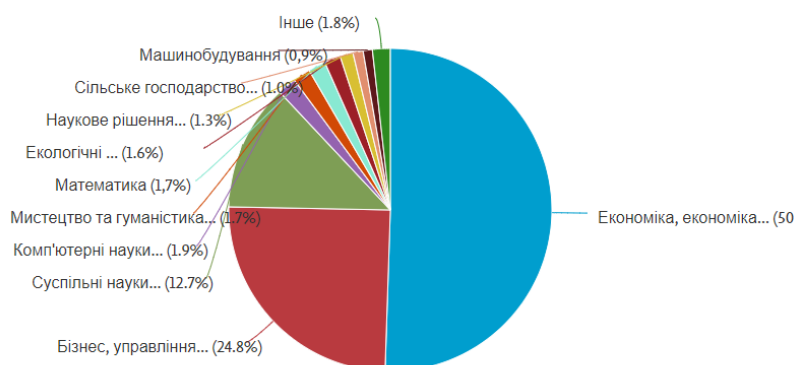

Рис.3 – Публікації за приналежністю до галузі економіки.
Figure 3 – Publications by affiliation with the field of economics.
Джерело: отримано за авторським запитом у міжнародній наукометричній базі Scopus
Source: obtained from the international scientometric database Scopus upon the author's request.

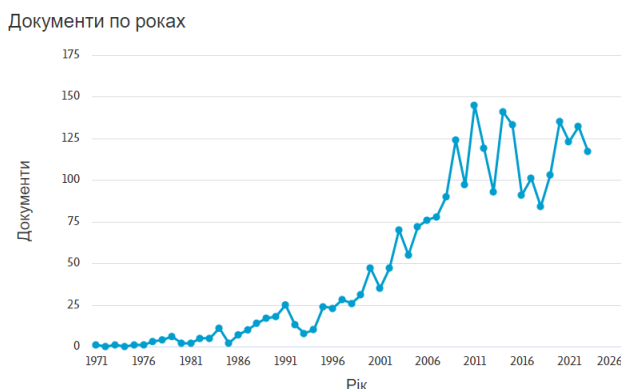

Рис.4 – Динаміка наукових публікацій США за вибіркою «financial security» 1966-2023рр.

Figure 4 – Dynamics of U.S. scientific publications on the topic "financial security" from 1966 to 2023.

Джерело: отримано за авторським запитом у міжнародній наукометричній базі Scopus

Source: obtained from the international scientometric database Scopus upon the author's request.

Таке різке підвищення наукових публікацій в останні роки може бути пов'язано в першу чергу з кризою ковіду, бо саме це спонукало людство більш прив'язати своє життя з інтернетом, з чого випливає підвищення інтересу до інтернет банкінгу, онлайн навчання, тощо., а з підвищенням вживання технологій підвищився ризик стати жертвою шахраїв та втрати персональних даних.

Найбільшим лідером є США – понад 2606 досліджень, що більш ніж у три рази більше інших наукових лідерів, а саме: Великобританії, Китаї, Австралії, Індії та інші.

Оскільки було встановлено, що дослідження в даній статистичній базі в основному стосуються зарубіжних країн, було вирішено ретельніше їх проаналізувати і зосередити увагу на взаємозв'язку понять «фінансова безпека», «система фінансової безпеки», «фінанси», використовуючи міжнародну наукометричну базу Scopus. У цій базі представлено широкий спектр наукових робіт різного характеру за тривалий період часу. Для оцінки було застосовано бібліометричний аналіз з використанням інструментів VOSviewer v.1.6.15.

Розглянемо ці поняття в контексті світової економіки загалом, оскільки такі дослідження є характерними для більшості наукових праць. Насамперед важливо визначити, які взаємозв'язки досліджують вчені в межах цих понять.

Для цього було проведено аналіз із використанням міжнародної наукометричної бази Scopus, де за ключовими словами «фінансова безпека» («financial security») було знайдено понад 8000 наукових публікацій. Після цього інформацію відфільтрували з використанням інструменту бібліометричного аналізу VOSviewer v.1.6.15. Так, було відкинуто ключові слова, що описували назви країн, а також загальні економічні терміни. У результаті була створена карта взаємозв'язків.

Отже, в наукових публікаціях найчастіше проблематика фінансової безпеки розкривається з такими суміжними темами, як: фінансові ринки, фінансова криза, фінанси, економічні фактори, торгівля. Тобто дослідження стосуються як впливу глобальних економічних процесів на фінансову стабільність, так і взаємозв'язку між національною фінансовою політикою та безпекою.

Звісно, досліджень дуже багато, але ж саме це доводить до відому читачів вже вище озвучений висновок, а саме що поняття «фінансова безпека» є дуже обширним поняттям, яка торкається великого обсягу наукових досліджень. Саме це спонукало автора зробити пошук більш конкретним проаналізувавши наукові дослідження під ключовими словами «financial security of the enterprise», що привело до не менш цікавих результатів.

Рис.5 – Кластери, сформовані в процесі виконання наукових досліджень поняття «фінансова безпека»
Figure 5 – Clusters formed during the scientific research on the concept of "financial security."

Джерело: складено автором за науковими публікаціями, що індексуються міжнародною наукометричною базою Scopus, з використанням інструменту VOSviewer v.1.6.15

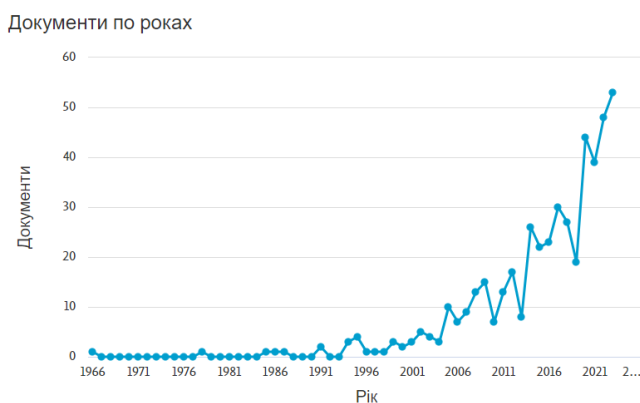

Рис. 6 – Динаміка наукових публікацій за вибіркою «financial security of the enterprise» 1966-2023pp.
Figure 6 – Dynamics of scientific publications on the topic "financial security of the enterprise" from 1966 to 2023.
Джерело: отримано за авторським запитом у міжнародній наукометричній базі Scopus
Source: obtained from the international scientometric database Scopus upon the author's request.

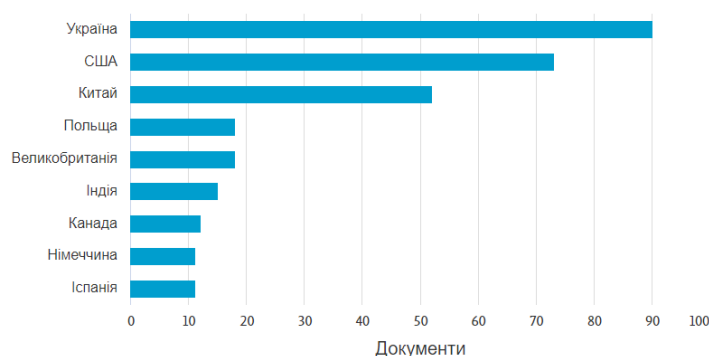

Рис.7 – Динаміка країн-лідерів наукових публікацій за вибіркою «financial security of the enterprise» 1966-2023pp.
Figure 7 – Dynamics of leading countries in scientific publications based on the sample 'financial security of the enterprise' for 1966-2023.
Джерело: отримано за авторським запитом у міжнародній наукометричній базі Scopus
Source: obtained from the international scientometric database Scopus upon the author's request.

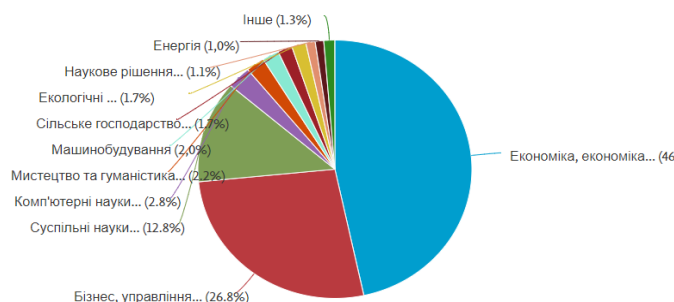

Рис.8 – Публікації за приналежністю до галузі економіки.

Figure 8 – Publications by affiliation with the field of economics.

Джерело: отримано за авторським запитом у міжнародній наукометричній базі Scopus

Source: obtained from the international scientometric database Scopus upon the author's request.

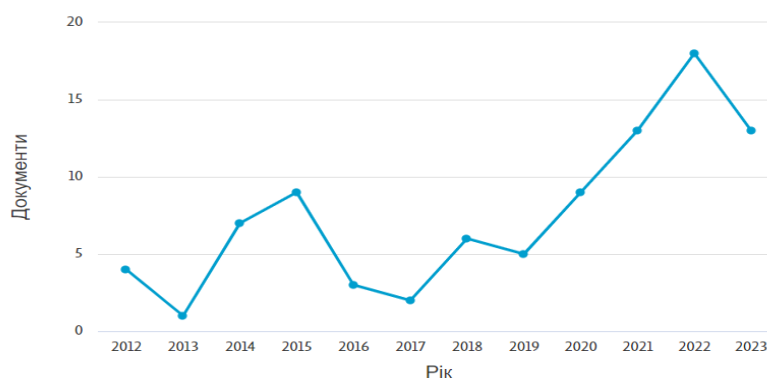

Рис. 9 – Динаміка наукових публікацій України за вибіркою «financial security of the enterprise» 1966-2023pp.

Figure 9 – Dynamics of scientific publications of Ukraine based on the sample 'financial security of the enterprise' for 1966-2023.

Джерело: отримано за авторським запитом у міжнародній наукометричній базі Scopus

Source: obtained from the international scientometric database Scopus upon the author's request.

Отримано 467 наукових публікацій у період з 1966 по 2023 рік. У період з 2022 по 2023 роки - 101 публікацій з яких написані науковими дослідниками з України – 31 публікація.

Тому лідером цього аналітичного дослідження стає Україна написавши в цілому 90 наукових публікацій в період з 1966 по 2023 рік, що на 17 публікацій більше ніж у США та на 38 більше ніж у Китаю. Піком Українського інтересу до фінансової безпеки підприємства став 2022 рік, що ми можемо побачити на рисунку 8. Таким чином фактично підтверджено науковий поштовх у сфері фінансової безпеки підприємства. Зупинимось саме на цьому аналізі.

Найбільша кількість публікацій належать науковим організаціям та університетам України та Європи, оскільки ці країни у свій час переживали Великі економічні кризи, такі як Велика депресія 1930-х років, фінансова криза 2008 року, а також різні регіональні економічні потрясіння, які змусили дослідників звернути увагу на проблеми фінансової стійкості та безпеки підприємств. Кризи показали важливість ефективного управління фінансами та необхідність розробки стратегій для запобігання банкрутствам і фінансовим втратам. Підприємства та суспільство загалом зацікавлені у стабільному економічному середовищі. Запити бізнесу на розробку методів і стратегій забезпечення фінансової безпеки спонукали науковців до проведення відповідних досліджень. Тому став актуальним розвиток освітніх програм з фінансів, економіки та бізнесу включаючи курси та дослідження з фінансової безпеки підприємств.

Рис.10 – Лідерство наукових організацій у сфері наукових публікацій за вибіркою «financial security of the enterprise» 1966-2023pp.

Figure 10 – Leadership of scientific organizations in scientific publications based on the sample 'financial security of the enterprise' for 1966-2023

Джерело: отримано за авторським запитом у міжнародній наукометричній базі Scopus

Source: obtained by author's request from the international scientometric database Scopus.

У аналізі є сенс відокремити Україну у період 2022-2023 років науковці значно активізували свої дослідження та публікації на тему фінансової безпеки підприємства. Ця активність обумовлена декількома ключовими факторами, які сформували нові виклики та потреби у сфері фінансової безпеки, такі як: військовий конфлікт в Україні, що розпочався у 2022 році, спричинив значну економічну нестабільність. Підприємства зіткнулися з серйозними ризиками, включаючи руйнування інфраструктури, втрату ринків збуту, порушення логістичних ланцюгів та проблеми з фінансуванням. Це викликало нагальну потребу в розробці стратегій для забезпечення фінансової стійкості та виживання бізнесу в умовах кризи. Протягом 2022-2023 років Україна продовжувала активні кроки щодо інтеграції з Європейським Союзом. Це включало адаптацію до європейських стандартів у фінансовій сфері та підвищення рівня корпоративного управління. Науковці досліджували ці процеси, щоб допомогти підприємствам відповідати новим вимогам та використовувати можливості, що відкриваються.

Обговорення. У цьому розділі проведемо детальний аналіз отриманих результатів дослідження, звертаючи увагу на основні висновки та їх значення в контексті сучасних викликів для підприємств у сфері фінансової безпеки.

Таблиця 2. Аналіз отриманих результатів дослідження.

Table 2. Analysis of the obtained research results.

Зростання кількості публікацій і інтерес до теми фінансової безпеки	Як показано в результатах, у період з 1966 по 2023 рік спостерігається значне зростання кількості наукових публікацій, пов'язаних із фінансовою безпекою підприємств. Особливо варто відзначити, що після 2019 року інтерес до цієї тематики значно збільшився. Цей сплеск можна пов'язати з глобальною економічною нестабільністю, викликаною пандемією COVID-19, що призвела до посилення уваги до фінансових ризиків та безпеки бізнесу. Крім того, як зазначалося, в 2022-2023 роках Україна також продемонструвала значну активність у цій сфері, що, ймовірно, пов'язано з наслідками війни та необхідністю адаптації підприємств до нових економічних умов.
Роль США як лідера в дослідженнях фінансової безпеки	Як показують результати, США є безперечним лідером за кількістю наукових публікацій у цій галузі. Це може бути пояснено кількома факторами, серед яких – розвинена фінансова інфраструктура, глобальний вплив американських компаній та необхідність забезпечення фінансової стійкості в умовах глобальних викликів. Проте варто звернути увагу на те, що Україна також посідає одне з провідних місць за кількістю досліджень, що свідчить про зростаючий інтерес до цієї тематики з боку українських науковців.

Бібліометричний аналіз і взаємозв'язки між поняттями	Аналіз бібліометричних даних із використанням інструменту VOSviewer показав, що фінансова безпека тісно пов'язана з такими поняттями, як "фінансові ринки", "фінансова криза", "економічні фактори". Це підтверджує той факт, що фінансова безпека підприємства не є ізольованим елементом, а перебуває в тісному взаємозв'язку з глобальними економічними процесами. Для українських підприємств у контексті війни ці взаємозв'язки набувають особливої актуальності, оскільки кризові умови змушують їх адаптувати фінансові стратегії та підвищувати рівень стійкості до зовнішніх викликів.
Вплив війни на фінансову безпеку українських підприємств	Як зазначено в результатах дослідження, події 2022-2023 років стали каталізатором для більш активного дослідження проблем фінансової безпеки в Україні. Війна викликала численні ризики для підприємств, зокрема втрату ринків, порушення ланцюгів постачання, знищення інфраструктури. Ці виклики змусили науковців зосередитися на розробці нових підходів до забезпечення фінансової стійкості підприємств, а також на аналізі стратегій адаптації до таких кризових умов.
Міжнародний досвід і перспективи для України	Аналіз міжнародного досвіду досліджень у сфері фінансової безпеки, зокрема робіт, індексованих у базі Scopus, дає можливість українським підприємствам і науковцям запозичити ефективні практики управління ризиками та фінансовими стратегіями. Це особливо актуально в контексті інтеграції України до Європейського Союзу, що вимагає адаптації до нових стандартів у фінансовій сфері.

*Джерело: побудовано авторами на підставі отриманих результатів.
Source: constructed by the authors based on the obtained results.*

Таким чином, проведене дослідження підтверджує важливість удосконалення системи фінансової безпеки підприємств як в Україні, так і на міжнародному рівні. Воно також свідчить про необхідність подальших досліджень у цій сфері, особливо в умовах зростання глобальних фінансових ризиків та економічних викликів.

Висновки. Знайдена значна кількість публікацій на тему «фінансової безпеки» серед багатьох вчених світу. Це свідчить, що у час розвитку технологій ця проблематика набирала популярність, а якщо підмітити, що період ми вибрали з 1966-2023, що є величезним проміжком у інноваціях і інтернет технологіях, можемо зробити висновок, що фінансова безпека набирала зацікавлених науковців з кожним роком все більше, бо з появою інновацій, зручність у веденні фінансів зросла, але одночасно збільшилися і ризики, пов'язані з їх безпекою.

США однозначно є лідером публікацій на тему «фінансової безпеки», що було виявлено в результаті дослідження публікацій вітчизняних вчених, Україна не входить до рейтингу в наукометричних базах через те, що українські науковці часто публікуються в локальних або національних виданнях. Головна причина цього – низька або відсутня вартість публікацій у таких виданнях.

Згідно з даними тенденційного та бібліометричного аналізу, можна зауважити, що інтерес до цієї теми проявляється циклічно, причому періоди підвищеної активності співпадають з економічними спадами.

Кластеризація наукових досліджень за допомогою інструментів VOSviewer дала змогу виявити економічні сфери, де кластер «фінансова безпека» перетинається з іншими.

Після звуження аналітичного дослідження до ключових слів «фінансова безпека підприємства» ми отримали значно меншу кількість публікацій, що підтвердило багатогранність самого поняття «фінансової безпеки», вона включає ефективне управління фінансовими ресурсами, підтримання оптимальної структури капіталу, забезпечення ліквідності, а також адаптацію до змін економічного середовища з метою підтримання довгострокової конкурентоспроможності та економічного розвитку.

Наукометрична база Scopus видала нам дуже цікавий результат, висновок, якого прозоро видно на графіках, ключові слова «фінансова безпека підприємства» з часом не мали великого інтересу у науковців, це нам свідчать всього 467 публікацій за 57 років, але ми

бачимо, як сильно виріз інтерес країн у 2021-2023 з кризою ковідом та воєнного конфлікту між Україною та Росією.

Отже, хоч Україна не є лідером світової думки з питання «фінансової безпеки підприємства», вона все ж внесла величезний вклад у цю проблематику написавши 90 публікацій за 57 років, що на 17 публікацій більше ніж у США та на 38 більше ніж у Китаю.

Щоб Україна стала лідером світової думки з теми фінансової безпеки, необхідно здійснити низку стратегічних кроків. Перш за все, важливо інвестувати в наукові дослідження та підтримувати університети і дослідницькі інститути, забезпечуючи їх необхідним фінансуванням. Міжнародна співпраця з провідними науковими центрами та експертами сприятиме обміну знаннями та передовими практиками. Інтеграція міжнародних стандартів та кращих практик у сфері фінансової безпеки до української бізнес-сфери дозволить підприємствам відповідати високим світовим вимогам. Забезпечення прозорості досліджень та створення відкритого доступу до наукових робіт сприятиме більш широкому розповсюдженню та використанню результатів досліджень.

Список літератури

1. Chelli, M., & Himick, D. Constructing housing literacy through financial literacy. *Critical Perspectives on Accounting*. 2024. 100. 102760. URL: <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2023.102760>
2. Докієнко, Л. В., Гринюк, Н. В., Наконечна, О. В., Михайлик, О. Система оцінки фінансової безпеки операційної діяльності підприємств олійно-жирової галузі. *Економіка сільського господарства та ресурсів*. 2021. 7(4). 138–159.
3. Huang, S.-Y., Wang, T., Huang, Y.-T., & Yeh, T.-N. Information security risk items and management practices for mobile payment using non-financial-institution service providers: An exploratory study. *International Journal of Accounting Information Systems*. 2024. 53. 100684. URL: <https://doi.org/10.1016/j.accinf.2023.100684>
4. Mensah, L., Arhinful, R., & Bein, M. A. The impact of corporate governance on financial decision-making: Evidence from non-financial institutions in the Australian Securities Exchange. *Asian Academy of Management Journal of Accounting and Finance*. 2024. 20(1). 41–95. URL: <https://doi.org/10.21315/aamjaf2024.20.1.3>
5. Podder, D., & Deb, S. Enhancing financial security: Chaotic map integration with biometric data. *Economic Affairs (New Delhi)*. 2024. 69(2). 809–816. URL: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.2.2024.23>
6. Сердюков К.Г., Головченко Ю.В. Теоретичні аспекти фінансової безпеки підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. Вип. 9. 627–631.
7. Zwolak, J. Verification of the financial security of small and medium-sized enterprises in Poland. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2022. 19. 1230–1239. URL: <https://doi.org/10.37394/23207.2022.19.123>
8. Чеберяко, О. В., & Кривов'яз, М. А. Структурні елементи системи забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Київський національний університет імені Тараса Шевченка*. Київ, Україна. 2015.
9. Докієнко, Л. В., Гринюк, Н. В., Наконечна, О. В., & Михайлик, О. Система оцінки фінансової безпеки операційної діяльності підприємств олійно-жирової галузі. *Економіка сільського господарства та ресурсів*. 2021. 7(4). 138–159.
10. Корнієнко, Т. О. Управління фінансовою безпекою на підприємстві. Уманський національний університет садівництва. УДК 658.1. 2013. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/6789/950>
Стаття надійшла до редакції 15.09.2024
Статтю рекомендовано до друку 02.11.2024

Azarenkova Galyna

Doctor of Economics, Professor,
Head of the Department of Banking Business and Financial Technologies
Education and Research Institute "Karazin Banking Institute"
V.N. Karazin Kharkiv National University
Maidan Svobody, 4, Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: azarenkova.g.m@gmail.com
ORCID ID: [0000-0003-0101-2989](https://orcid.org/0000-0003-0101-2989)

Vepretska Sofiia

Student of higher education, second (master's) level of higher education of
Education and Research Institute "Karazin Banking Institute"
V.N. Karazin Kharkiv National University
4, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: vepretska2019.8842207@student.karazin.ua
ORCID ID: [0009-0009-7559-8514](https://orcid.org/0009-0009-7559-8514)

System for ensuring the financial security of the enterprise

Abstract. The aim of this study is to conduct a retrospective and current analysis of scientific publications on the issues of managing the financial security system of an enterprise, its optimization and improvement at the international level, based on the use of the Scopus scientometric database, the formation of a map of interconnections with other sciences and lexemes, and the creation of cluster maps using the VOSviewer v.1.6.15 tool. The main focus of the research is on identifying the relationships between the key concepts of "financial security," "finance," and "financial security system," as well as determining their theoretical and methodological foundations in the context of enterprise activities. The obtained results can be used to improve the financial security systems of enterprises and integrate them into the overall corporate governance system. The research conclusions emphasize the need to comply with legislative requirements and ethical standards in the financial sector. Additionally, the results may contribute to the development of new approaches to creating financial security standards, ensuring stability and reliability for enterprises in a changing economic environment.

Keywords: financial security, financial activity, financial stability, scientometric analysis, Scopus, bibliometric analysis, risk management strategy.

Formulas: 0; fig.: 10, tabl.: 2, bibl.: 10;

For citation: Azarenkova G., Vepretska S. System for ensuring the financial security of the enterprise. Financial and Credit Systems: Prospects for Development. №4(15)2024. P. 32-42. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2024-4-03> [in Ukrainian]

References

1. Chelli, M., & Himick, D. (2024). Constructing housing literacy through financial literacy. *Critical Perspectives on Accounting*. 100. 102760. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2023.102760>
2. Dokiienko, L. V., Hryniuk, N. V., Nakonechna, O. V., & Mykhailyk, O. (2021). System for assessing the financial security of the operational activities of enterprises in the oil and fat industry. *Agricultural and resource economics*. 7(4). 138–159. [In Ukrainian].
3. Huang, S.-Y., Wang, T., Huang, Y.-T., & Yeh, T.-N. (2024). Information security risk items and management practices for mobile payment using non-financial-institution service providers: An exploratory study. *International Journal of Accounting Information Systems*. 53. 100684. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.accinf.2023.100684>
4. Mensah, L., Arhinful, R., & Bein, M. A. (2024). The impact of corporate governance on financial decision-making: Evidence from non-financial institutions in the Australian Securities Exchange. *Asian Academy of Management Journal of Accounting and Finance*. 20(1). 41–95. Retrieved from <https://doi.org/10.21315/aamjaf2024.20.1.3>
5. Podder, D., & Deb, S. (2024). Enhancing financial security: Chaotic map integration with biometric data. *Economic Affairs (New Delhi)*. 69(2). 809–816. Retrieved from <https://doi.org/10.46852/0424-2513.2.2024.23>
6. Serdiukov, K. H., & Holovchenko, Y. V. (2017). Theoretical aspects of the financial security of enterprises. *Economics and business management*. (9). 627–631. [In Ukrainian].
7. Zwolak, J. (2022). Verification of the financial security of small and medium-sized enterprises in Poland. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 19. 1230–1239. Retrieved from <https://doi.org/10.37394/23207.2022.19.123>
8. Cheberiako, O. V., & Kryvoviaz, M. A. (2015). Structural elements of the financial security system of enterprises. *Taras Shevchenko National University of Kyiv*. Kyiv. Ukraine. [In Ukrainian].
9. Dokiienko, L. V., Hryniuk, N. V., Nakonechna, O. V., & Mykhailyk, O. (2021). System for assessing the financial security of the operational activities of enterprises in the oil and fat industry. *Agricultural and resource economics*. 7(4). 138–159. [In Ukrainian].
10. Korniienko, T. O. (2013). Financial security management of an enterprise. *Uman National University of Horticulture*. Retrieved from <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/6789/950> [In Ukrainian].

The article was received by the editors 15.09.2024

The article is recommended for printing 02.11.2024